

PRESUDA SUDA

16. lipnja 1987.(*)

„Sloboda kretanja radnika – Povreda načela nediskriminacije na temelju državljanstva – Istraživači koji rade za CNR – Različito postupanje u pogledu uvjeta zapošljavanja i rada”

U predmetu 225/85,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa Enrico Traversa, član njezine pravne službe, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, u uredu Georges Kremlisa, člana pravne službe Komisije, zgrada Jean Monnet, Kirchberg,

tužitelj,

protiv

Talijanske Republike, koju zastupa Luigi Ferrari Bravo, voditelj Službe za diplomatske sporove, u svojstvu agenta, uz asistenciju Oscara Fiumare, *avvocato dello stato*, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u sjedištu veleposlanstva Italije,

tuženik,

povodom tužbe radi utvrđivanja da je diskriminacijom državljana drugih država članica koji rade za Consiglio nazionale delle ricerche (Nacionalno istraživačko vijeće, u dalnjem tekstu: CNR), u pogledu uvjeta zapošljavanja i rada u korist istraživača talijanskog državljanstva koji isto tako rade za CNR, Talijanska Republika povrijedila obveze iz članka 48. Ugovora o EEZ-u i članka 7. stavaka 1. i 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.),

SUD,

u sastavu: Y. Galmot, predsjednik vijeća, u funkciji predsjednika Suda, C. Kakouris i F. Schockweiler, predsjednici vijeća, T. Koopmans, G. Bosco, U. Everling i J. C. Moitinho de Almeida, suci,

nezavisni odvjetnik: C. O. Lenz,

tajnik: D. Louterman, administratorica,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka održanog 2. listopada 1986.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. siječnja 1987.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Tužbom podnesenom tajništvu Suda 23. srpnja 1985. Komisija Europskih zajednica pokrenula je, na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u, postupak u kojem traži da se utvrdi da je diskriminacijom državljana drugih država članica koji rade za Consiglio nazionale delle ricerche (Nacionalno istraživačko vijeće, u dalnjem tekstu: CNR), u pogledu uvjeta zapošljavanja i rada, u korist istraživača talijanskog državljanstva koji isto tako rade za CNR, Talijanska Republika povrijedila obveze iz članka 48. Ugovora o EEZ-u i članka 7. stavaka 1. i 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.).
- 2 Člankom 36. stavkom 3. talijanskog Zakona br. 70 od 20. ožujka 1975. (GURI br. 87 od 2. travnja 1975.) predviđeno je da će osoblje koje je na temelju ugovora zaposleno u CNR-u na datum stupanja na snagu tog zakona (3. travnja 1975.) biti imenovano na stalna radna mjesta pod uvjetom da posjeduje potrebne kvalifikacije i ispunjava propisane uvjete, dok je stavkom 4. tog članka predviđeno da će u nedostatku stalnih radnih mjesta osoblje koje je zaposleno na temelju ugovora biti zadržano u službi na neodređeno vrijeme i primati naknadu koja je predviđena za imenovano osoblje odgovarajuće razine. U oba slučaja „u obzir se uzima prethodni radni staž u svrhu izračuna prava na napredovanje”.
- 3 Osim toga, u članku 5. stavku 3. Zakona br. 70 upućuje se na „važeće pravne odredbe o uvjetima zapošljavanja u javnim službama”. One uključuju odredbe koje se odnose na Pravilnik o javnim službenicima (DPR br. 3 od 10. siječnja 1957., GURI, redovni dodatak br. 22 od 25. siječnja 1957.), u čijem je članku 2. utvrđeno da „svaka osoba koja zadovoljava sljedeće opće uvjete može biti imenovana javnim službenikom:
 1. posjedovanje talijanskog državljanstva,
 2. ...”.
- 4 Budući da je smatrala da se taj zahtjev državljanstva za istraživače koji se prijavljuju za stalna radna mjesta (ili, ako su takva radna mjesta trenutačno nedostupna, za zadržavanje u službi na neodređeno vrijeme) protivi članku 48. Ugovora i Uredbi br. 1612/68, Komisija je podnijela ovu tužbu protiv Talijanske Republike zbog povrede obveza.
- 5 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja predmeta, postupka, tužbenih razloga i argumenata stranaka upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku navode se samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje presude Suda.
- 6 Prvo pitanje postavljeno u okviru ove tužbe jest treba li radna mjesta istraživača u CNR-u smatrati „zaposlenjem u javnim službama” na koje se u skladu s člankom 48. stavkom 4. Ugovora o EEZ-u ne primjenjuje pravilo nediskriminacije utvrđeno u njegovu članku 48. stavku 2.
- 7 U tom pogledu valja podsjetiti da, kao odstupanje od temeljnog pravila slobode kretanja i nediskriminacije radnika u Zajednici, članak 48. stavak 4. treba tumačiti na način

kojim se njegov opseg ograničava na ono što je nužno potrebno za zaštitu interesa čija je zaštita tom odredbom dopuštena državama članicama.

- 8 Kao što je Sud već utvrdio, posljednji puta u svojoj presudi od 3. srpnja 1986. (Deborah Lawrie-Blum/Land Baden-Württemberg, 66/85, Zb., 1986., str. 2121., 2139.), pristup određenim radnim mjestima ne može se ograničiti činjenicom da u određenoj državi članici osobe koje se imenuju na takva radna mjesta imaju status javnih službenika. Ako bi primjena članka 48. stavka 4. ovisila o pravnoj prirodi odnosa između zaposlenika i uprave, državama članicama omogućilo bi se da svojevoljno utvrde radna mjesta na koja se primjenjuje izuzeće utvrđeno u toj odredbi.
- 9 Valja utvrditi da u ovom slučaju nisu ispunjeni uvjeti određeni u sudskej praksi Suda, osobito u presudi od 17. prosinca 1980. (Komisija Europskih zajednica/Kraljevina Belgija, 149/79, Zb., 1980., str. 3881.), koje radno mjesto mora ispuniti kako bi se smatralo zaposlenjem u javnim službama u smislu članka 48. stavka 4. Ugovora o EEZ-u. Na temelju samog upućivanja na opće zadaće CNR-a i navođenja dužnosti svih njegovih istraživača ne može se utvrditi da su istraživači odgovorni za izvršavanje javnih ovlasti ili zaštitu općih interesa države. Samo funkcije upravljanja ili savjetovanja države u pogledu znanstvenih i tehničkih pitanja mogle bi se opisati kao zaposlenje u javnim službama u smislu članka 48. stavka 4. Ugovora, međutim nije utvrđeno da su istraživači CNR-a izvršavali te funkcije.
- 10 U pogledu argumenta talijanske vlade da ako bi strani istraživači postali dio stalnog osoblja CNR-a, ne bi im bilo moguće uskratiti pristup, na temelju napredovanja, višim rukovodećim položajima tog tijela, dovoljno je utvrditi da se pravom Zajednice državi članici ne zabranjuje da za vlastite državljane u okviru karijernog razreda rezervira funkcije koje uključuju sudjelovanje u izvršavanju javnih ovlasti ili zaštitu općih interesa države. Međutim, kao što je Sud već presudio u gore navedenoj presudi od 17. prosinca 1980., mogućnost isključivanja državljana drugih država članica iz napredovanja ili premeštanja na određena radna mjesta ne smije dovesti do toga da im je općenito uskraćen pristup radnim mjestima koja u smislu članka 48. stavka 4. Ugovora nisu u javnim službama.
- 11 Osim toga, kao što je Sud utvrdio u svojoj presudi od 12. veljače 1974. (Giovanni Maria Sotgiu/Deutsche Bundespost, 152/73, Zb., 1974., str. 153.), čak i kad je riječ o zaposlenju u javnim službama u smislu članka 48. stavka 4. Ugovora, tom se odredbom ne mogu opravdati diskriminirajuće mjere u pogledu naknade ili drugih uvjeta rada protiv radnika iz drugih država članica nakon što su primljeni u javnu službu.
- 12 Stoga valja utvrditi je li neprimjena odredaba gore navedenog talijanskog Zakona br. 70 diskriminacija koja je zabranjena člankom 48. stavkom 2. Ugovora i člankom 7. stavnima 1. i 4. Uredbe br. 1612/68.
- 13 U tom pogledu valja napomenuti da je situacija istraživača koji su državljani drugih država članica diskriminirajuća u odnosu na situaciju talijanskih istraživača, osobito u pogledu sigurnosti radnog mjeseta, jer su u CNR-u zaposleni na temelju ugovora na određeno vrijeme i nemaju nikakvo jamstvo da će ti ugovori biti produljeni. Osim toga, valja utvrditi da je zbog nepostojanja karijerne strukture istraživačima koji su državljani drugih država članica onemogućeno napredovanje u više razrede, što utječe na njihovu plaću i starosnu mirovinu. Stoga ti istraživači ne ostvaruju koristi od sustava koji

podrazumijeva prednosti i jamstva jednake onima koji proizlaze iz statusa rezerviranog za talijanske državljanke.

- 14 U tim okolnostima valja zaključiti da je diskriminacijom istraživača koji rade za CNR i koji su državljeni drugih država članica, u pogledu uvjeta zapošljavanja i rada, u korist istraživača talijanskog državljanstva koji isto tako rade za CNR, Talijanska Republika povrijedila obveze iz članka 48. Ugovora o EEZ-u i članka 7. stavaka 1. i 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968.

Troškovi

- 15 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je snositi troškove. Budući da Talijanska Republika nije uspjela u svojem tužbenom zahtjevu, nalaže joj se snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD

proglašava i presuđuje:

1. **Diskriminacijom istraživača koji rade za Consiglio nazionale delle ricerche (Nacionalno istraživačko vijeće) i koji su državljeni drugih država članica, u pogledu uvjeta zapošljavanja i rada, u korist istraživača talijanskog državljanstva koji isto tako rade za Consiglio nazionale delle ricerche (Nacionalno istraživačko vijeće), Talijanska Republika povrijedila je obveze iz članka 48. Ugovora o EEZ-u i članka 7. stavaka 1. i 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968.**
2. **Talijanskoj Republici nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 16. lipnja 1987.

[Potpisi]

* Jezik postupka: talijanski